

Dette værk er downloadet fra Slægtsforskernes Bibliotek

Slægtsforskernes Bibliotek drives af foreningen Danske Slægtsforskere. Det er et privat special-bibliotek med værker, der er en del af vores fælles kulturarv omfattende slægts-, lokal- og personalhistorie.

Støt Slægtsforskernes Bibliotek – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug. Videre publicering og distribution uden for husstanden er ulovlig.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

**NORDBY
SKOLE**

årsberetning

1967-68

NORDBY KOMMUNE FANØ

STATENS PÆDAGOGISKE STUDIESAMLING

Nordby kommunale realskole

1868 3. juni 1968

»I året 1866 vedtog sogneforstanderskabet i Nordby at søge oprettet en realskole i tilknytning til den bestående Oddens skole. Det var en forholdene både usædvanlig og dristig beslutning man her gav sig i lag med at gennemføre. Usædvanlig fordi realskoleundervisning dengang var noget ret enestående i landkommuner, end ikke købstaden Varde havde på dette tidspunkt realskole, og dristig var beslutningen tillige, fordi den måtte forudses at medføre betydelige økonomiske forpligtelser for kommunen. Når ønsket om oprettelse af en realskole opstod på et så tidligt tidspunkt her i Nordby, havde det sin årsag i kommunens særlige struktur, i sammenligning med andre sydvestjyske landkommuner, idet Nordby som søfartsby var hjemsted for en af landets største sejlskibsflåder og havde navigationsskole, hvor en stor del af øens ungdom fik deres uddannelse til styrmand og skibsførere. Nordby var tillige handelsplads for et betydeligt område af det sydvestlige Jylland. Skibsfart og skibsbygning var inde i en vækstperiode og stillede stigende krav til ungdommens uddannelse. Øens skibsførere, dens sømandsstand i det hele taget, var vel anskrevet i udlandet, men man havde erfaret, at man for at hævde sig på det internationale plan, måtte tilegne sig en bedre og mere alsidig uddannelse end den, en almindelig almueskole kunne give. Skibsførernes opgaver var omfattende og store værdier var dem betroet. Det ville være af betydning, at man ikke alene rent fagligt, men tillige i almen uddannelse og viden ikke stod tilbage for kolleger fra andre nationer.

Det var sådanne betragtninger fra øens hovederhverv og lignende fra andre kredse i sognet, der førte til ønsket om oprettelse af en realskole i Nordby.

Tanken vandt almindelig tilslutning og forstanderskabet besluttede at sagen skulle søges gennemført. I 1850 var en ny skolebygning, Oddens skole, opført med 3 klasseværelser. For at skaffe plads til realskolen blev Oddens skole udvidet mod vest med yderligere 3 klasseværelser. Byggeriet blev udført i 1867/68 og den 3. juni blev realskolen indviet.

Skolen begyndte med 2 drengeklasser og en pigeklasse. Drengeklasserne havde 15 elever i 1. kl. og 22 elever i 2. kl. og i pige-klassen var der 19 elever.

Oddens skole blev nu Oddens friskole, hvorimod realskolen skulle være betalings-skole. Skolepengene ansattes til 60,00 kr. årligt for drenge og 40,00 kr. årligt for piger, med moderation for søskende.

For at give mindre bemidlede familiers børn adgang til realskolen bestemtes i skoleplanen, at 1/10 del af eleverne kunne få fripladser og evt. skolebøger frit.

Dette hensyn til mindre bemidlede familiers børn, i forbindelse med, at friskolen i modsætning til andre landkommuners skoler, havde heldagsundervisning, hvorved kommunen frivilligt påtog sig ikke ubetydelige økonomiske byrder for at fremme undervisningen i sognet medførte, at staten fra 1871 bevilgede realskolen et årligt tilskud af Sorø akademis midler på 1.000 kr. Dette statstilskud vedvarede indtil 1932.

Oprettelsen af Nordby realskole for 100 år siden fortjener at mindes. Det var den første reform af betydning for vor skole, og den blev i de følgende år en løftestang, som bidrog til en høj-nelse og forbedring af skoleundervisningen i vort sogn. Realskolen, og hvad den medførte, gav Nordby skolevæsen et betydeligt forspring frem for skolerne i mange andre landkommuner, og har gennem årene været og er stadig både som eksamens-skole og som forberedelse til gymnasieskolen af allerstørste betydning for den opvoksende ungdom på Fanø.

Et stort antal kvinder og mænd, bosiddende rundt om i vort land og i udlandet — adskillige af dem i fremtrædende stillinger — er udgået med eksamen fra Nordby realskole. Mange af dem vil sikkert i jubilæumsåret sende deres gamle skole og de lærerinder og lærere, som for dem gav skolen liv og indhold, tanker med påskønnelse og tak for den start til deres livsger-ning, de modtog gennem Nordby realskole.«

Ovenstående er uddrag af sognerådsformand Marius Sørensens historiske oversigt over Nordby skoles udvikling. Oversigten findes i sin helhed i årsberetningen for 1966-67 og er gengivet i Fanø Ugeblad i juni - juli 1967.

Da 3. juni er 2. pinsedag, foregår jubilæumsfestlighederne den 6. juni. Der henvises til omstående program.

Det vil glæde skolen, om forældre, tidligere elever og andre interesserede vil medvirke til, at dagen bliver en virkelig festdag.

Jubilæumsfesten

i anledning af hundredåret for oprettelsen af Nordby realskole afholdes torsdag den 6. juni kl. 20,00 i Håndværkerforeningen.

Festtale ved amtsskolekonsulent H. Nielsen, Starup.

Underholdning — Kaffebord — Frit samvær

Tidligere elever med eksamen fra Nordby realskole samt skolens forældrekræds er velkommen. Billetter a 5,00 kr. kan købes på kommunekontoret indtil lørdag den 1. juni.

Udenbys boende kan bestille billetter på telf. 6 23 88.

PROGRAM

Kl. 8,00: Nedlægning af krans på afdøde overlæreres og skoleinspektørs grave.

Repr. for sogneråd, skolekommission og realskole.

Kl. 8,30: Samling på skolepladsen.

Flaghejsning

Morgensang

Velkomst (skolekommissionen)

Korte taler (sognerådet - skoleinspektøren)

Sang

Kl. 9,15: Elevernes optog gennem byen

Kl. 10,00: Traktement til eleverne på skolepladsen

Kl. 10,45: Reception i skolens gymnastiksal

(Modtagelse af evt. gæster)

Kl. 20,00: Festaften i Håndværkerforeningen

Skoleudvalget.

Nordby skolekommission.

Pastor Jørgen Østergård, formand.

Navigationsskolelærer Tage Jensen.

Fru A. Laxager, Rindby.

Kommunebogholder H. P. Sonnicksen.

Fru Mary Vestergård.

Nordby skoleudvalg.

Sognerådsformand M. Sørensen, formand.

Navigationsskolelærer Tage Jensen.

Malermester Asger Jensen.

Året, der svandt.

Nordby kommunale skolelægetilsyn.

Årsberetningen er for mig en kærkommen anledning til at orientere forældre og andre interesserede om den reorganisering af skolesundhedsplejen, som vi efter forhandlinger med lærerråd og andre myndigheder er i færd med at gennemføre, foreløbig på forsøgsbasis.

Lægeundersøgelserne foretages nu rutinemæssigt på bestemte årgange, nemlig 1., 2., 5. og 7. samt i afgangsklasserne, mens de øvrige elever kun undersøges nøjere, hvis »forældre-sedler«, »klasselærer-sedler« eller vor egen journal giver særlig anledning dertil. Derved frigøres tid, som vil blive anvendt til andre — og formentlig nyttigere — formål, først og fremmest til øget omsorg for de børn, der har særligt behov derfor.

Mulighed for øget kontakt mellem læge og sundhedsplejerske på den ene side og lærere og hjem på den anden side er etableret derved, at skolesundhedsplejerske fru Egetoft nu har fast træffetid på skolens lægeværelse tirsdag og fredag kl. 8 — 9, mens jeg træffes fredag kl. 9 — 11. Vi træffes i disse tidsrum også på telefon (6 21 28).

Også *eleverne* har fri adgang til at tale med sundhedsplejersken i træffetiden om sundhedsspørgsmål.

Derudover vil vi gerne i øget omfang gøre os nyttige på det undervisningsmæssige område, dels som »konsulenter« for lærerne, dels ved selv at undervise. Således har sundhedsplejersken i dette forår givet undervisning i *barnepleje* for pigerne i 8. klasse.

Endvidere er undervisningen i seksuallære blevet udvidet i overensstemmelse med seksualkomiteens nyudkomne betænkning. Sundhedsplejersken har undervist pigerne i 5. klasse i den elementære kvindelige biologi med særligt henblik på menstruationen for at give pigerne en naturlig indstilling til denne. Selv

har jeg suppleret den hidtidige undervisning i begyndelsen af 7. klasse med nogle diskussionstimer i 2. real og i 8. klasse.

Til efteråret håber vi at kunne få indført undervisning i »elementær førstehjælp« for ældre elever i tilslutning til anden biologiundervisning.

Det er mit håb, at disse tanker om skolesundhedspleje må vise sig frugtbare.

H. J. Vestergaard
skolelæge.

Af skolens dagbog.

5. juni: 3r i bøgeskoven.

13. juni: 5b på bustur til hærvejen.

13. — 14. juni: 5a og 7b på ekskursioner til henholdsvis Kolding og omegn og Ribe.

26. juni — 3. juli: 3r på Rhintur.

23. august: 7b i Odense.

18., 20. og 24. november: Skolefester i håndværkerforeningen.

24. november: Kaptajn K. S. Schoubye fra Dansk Skibsadoption holder foredrag for skolens ældste elever.

22. december: Juleafslutning i Nordby kirke.

27. februar: Statens Filmcentral foreviser nye films.

3. maj: Pastor Johannes Møllehave taler ved forældreforeningens møde.

Lærerkollegiet.

Stefan Hald Andersen, lærer.

Inge Andersen, lærerinde.

William Brag, lærer.

Else Gudmundsen, lærerinde.

Inger Gamborg Holm, aspirant.

Anna Jydebjerg, overlærer.

Knud Kastrup Knudsen, lærer.

Ulla Knudsen, faglærerinde.

Viggo Kolind, viceinspektør.

Else Lind, aspirant.

Erik Perch Lind, lærer.

Evald Munksgaard, overlærer.

Jens P. Nielsen, vikar.

V. Schack Olldag, overlærer.
Gunnar Pedersen, lærer.
Henning Pedersen, lærer.
Iver Petersen, lærer.
Jens Sigurd Poulsen, lærer.
Erling Sonnichsen, lærer.
H. Rask Thomsen, skoleinspektør.
Sognepræst J. Østergård.

1.6.1967: Stefan Hald Andersen ansat som lærer.

1.8.1967: Inger Gamborg Holm ansat som aspirant.

Lærer Erik Perch Lind var i tidsrummet 15.1. - 9.5. 68 kursist på Askov sløjdlærerskole. I stillingen vikarierede seminarieelev Anette Poulsen.

En lærerindstilling er opslået ledig fra 1.8. 68.

Realeksamen 1967.

Anthonisen, Anne Grethe (skibskok Morten Jensen A.)
Anthonisen, Linda (Malermester Arne A., Sønderho)
Beck, Marianne (skibsfører Johan B.)
Botzback, Anne Kathrine (fængselsoverbetjent Eric B.)
Christensen, Kirsten Marie (murer Aage C.)
Hansen, Ingrid Elisabeth (gdr. Georg H.)
Hermansen, John Erik (styrmand Herluf H.)
Iversen, Judith (arbm. Hans Peter I.)
Jensen, Freddie Fries (skomagermester Erik J.)
Lambertsen, Lene Bjerregaard (slagtermester J. L., Sønderho)
Meinertz, Peter Jeppe Hjordt (købmand Valdemar J.)
Mortensen Bente (Forstander Johannes M.)
Mortensen, Kristian (radioforhandler Willy M.)
Nielsen, Anette (gdr. Erik N., Sønderho)
Nielsen, Gunhild Højbjerg (gartner Christian N.)
Nissen, Claus (skibsfører Kristen N.)
Overgaard, Anne (gdr. Tage O.)
Sørensen, Ulla Mona (muremeste Jørgen S., Sønderho)

Børne- og skolebiblioteket.

Bibliotekar: W. Brag.

Udlån 1967 - 68: Faglitteratur 1062, skønlitteratur 3344 bind, ialt 4406 bind.

Antal lånere: 276.

Bogbestand pr. 31/3 1968 2555 bind.

Nordby kommunale skolers legat.

Legatets driftsregnskab fra 1. jan. 1967 til 31. dec. 1967.

Indtægt.

Disponibelt rentebeløb v. årets begyndelse	824,26 kr.
Renter af obligationer	770,00 „
Renter af sparekassebøger (C044 og 1771)	36,47 „
	<hr/>
	Ialt 1630,73 kr.

Udgift.

Revision af regnskabet	10,00 kr.
Udbetalt understøttelse	800,00 „
Disponibelt rentebeløb v. årets slutning .	820,73 „
	<hr/>
	Ialt 1630,73 kr.

Status pr. 31. dec. 1967.

Aktiver:

Obligationer	17,000,00 kr.
Kontant på legatbog C 044.	207,73 -
Samlet legatkapital	17207,73 kr.
Sparekassebog 1771 vedr. driften.	820,73 -
	<hr/>
	Ialt 18028,46 kr.

Passiver:

Samlet legatkapital	17207,73 kr.
Disponibelt beløb på driftsregnskabet	820,73 -
	<hr/>
	Ialt 18028,46 kr.

Nordby, den 31. dec. 1967.

(sign.) *H. Rask Thomsen.*   *M. Sørensen.*   *J. Østergaard.*

Regnskabet revideres af undervisningsministeriet.

Hvis tidligere elever kunne ønske at vise deres gamle skole opmærksomhed ved at give et bidrag til skolelegatet, kan dette gøres ved henvendelse til skolen. Bidrag af enhver størrelse modtages med tak.

Martin Peder Christensens legat.

I september uddeltes 1375 kr. af legatets midler til unge fra Nordby til hjælp i lære- og uddannelsestiden.

Esbjerg og omegns skolescene.

60 elever og 7 forældre abonnerede.

Ungdoms- og aftenskolen.

Ved Anna Marie Brinch, leder af ungdomsskolen og aftenskolen.

UNGDOMSSKOLEN:

Fag	Lærer	Elevtal	Timetal
Radioteknik:	O. Hundahl	6	24
Kjolesyning:	Th. Wium	15	60
Husgerning I:	Anna Jydebjerg	14	60
Ungdomsorientering:	U. Bay	32	24
Maskinskrivning:	Ulla K. Knudsen	15	44
Husegerning II:	Anna Jydebjerg	13	60

AFTENSKOLEN:

Vævning og Rya:	Renate Mortensen	15	42
Tysk:	Anna Sørensens og E. Sonnichsen	24	40
Sløjd:	P. M. Jessing	17	60
Førstehjælp:	E. Weltz	14	40
Regnestokkens brug:	U. Bay	17	39

Anna Marie Brinch.

Fritidssport.

Skolemesterskaberne i bordtennis og badminton.

(Ved Jørgen B. Sørensens, 1rb).

Bordtennis. Holdturnering.

Semifinaler	3rb — lærerne	2—1
	7b — 1rb	3—0
Finale	3rb — 7b	2—1

3rb: Bjørn Larsen og Svend Åge Esbensen.

Single, B-rækken, finaler:

	Kampe:	Set:	Points:
1. Steen Andersen, 7b	2	4—0	4
2. Georg Bøndergaard, 7b	2	2—2	2
3. Jørgen B. Sørensens, 1rb	2	0—4	0

Badminton, single A-rækken, finale:

1. Bjørn Larsen, 3rb	1	2—0	2
2. Jens Alstrup Sørensens, 3ra	1	0—2	0

Single, B-rækken, finale:

1. Jørgen B. Sørensen, 1rb	2	4—0	4
2. Jørn Laugesen, 1rb	2	2—3	2
3. Jens Bo Holm-Nielsen, 1rb	2	1—4	0

Skoleidrætsmærket.

Piger: 3 stk. guld med emalje, 4 stk. sølv med emalje, 10 stk. guld, 11 stk. sølv og 13 stk. bronze.

Drenge: 2 stk. sølv med emalje, 6 stk. guld, 5 stk. sølv og 10 stk. bronze.

Gymnastikidrætsmærket i bronze er erhvervet af 4 piger.

Det af forældreforeningen skænkede litografi, der som vandrepræmie tilfalder den klasse, der idrætsdagen består flest idrætsmærkeprøver, blev vundet af 2r.

Realeksamen 1968.

3. real a.

Tid	Fag	Lærer	Censor
Mandag d. 27. maj 8	Biologi	E. Sonnichsen	Lærerinde Alice Andersen, Sædding
Fredag d. 31. „ 8	Geografi	Kastrup Knudsen	Lærer Erik Sørensen, Sædding
Mandag d. 10. juni 8	Tysk	E. Sonnichsen	Overlærer Karen Bjerre, Gentofte
Lørdag d. 15. „ 8	Naturlære	V. Olldag	Viceinspektør Loof Nielsen, Esbjerg

3. real b.

Mandag d. 27. maj 8	Naturlære	Ivar Petersen	Navigationslærer Tage Jensen, Nordby
Fredag d. 31. „ 8	Biologi	E. Sonnichsen	Lærerinde Alice Andersen, Sædding
Tirsdag d. 11. juni 8	Tysk	E. Sonnichsen	Overlærer Karen Bjerre, Gentofte
Torsdag d. 13. „ 8	Fransk	Else Lind	Overlærer Tage Christensen, Esbjerg
Lørdag d. 15. juni 8	Geografi	Kastrup Knudsen	Lærer Bruno Stegmann, Sædding
Mandag d. 27. maj 10	Latin	J. Østergaard	Pastor Gregersen, Jerne

Oprykningsprøver 1968.

Tid	Fag	Lærer	Censor	
8. klasse:				
Mandag d. 10. juni	8	Regning	Erik Lind	Hald Andersen
Fredag d. 14. „	8	Orientering	W. Brag	Else Gudmundsen
Onsdag d. 19. „	8	Naturlære	Henning Pedersen	V. Olddag
1. real a:				
Mandag d. 10. juni	8	Dansk	Else Lind	S. Poulsen
Onsdag d. 12. „	8	Engelsk	Gunnar Pedersen	W. Brag
Fredag d. 14. juni	8	Historie	E. Munksgaard	J. P. Nielsen
1. real b:				
Mandag d. 10. juni	8	Engelsk	Gunnar Pedersen	W. Brag
Onsdag d. 12. „	8	Dansk	S. Poulsen	A. Jydebjerg
Fredag d. 14. „	8	Naturlære	Henning Pedersen	Hald Andersen
2. real.				
Tirsdag d. 28. maj	8	Matematik	V. Kolind	Inge Andersen
Fredag d. 7. juni	8	Historie	E. Munksgaard	W. Brag
Torsdag d. 13. „	8	Dansk	A. Jydebjerg	S. Poulsen
Onsdag d. 19. „	8	Geografi	Iver Petersen	Kastrup Knudsen

Fremlæggelsesfag.

Skrivning	2 r.	A. Jydebjerg	Rask Tomsen
Formning	2 r.	Ivar Petersen	Seml. Holt-Jensen, Esbjerg
Sløjd	1 r.	S. Poulsen	Lærer E. Hansen, Billund
Håndarbejde	1 r.	E.Gudmundsen	Inge Andersen

Forældredage:

Mandag d. 10. juni.

Tid	Klasse	Fag	Lærer
8	1. a	Regning	Inge Andersen
8	2. b	Dansk	Kastrup Knudsen
8	3.	Historie	Munksgaard
8	4. a	Regning	Gudmundsen
8	5. b	Geografi	Nielsen
8	6. a	Dansk	Ivar Petersen
10 ³⁰	1. b	Sang	Inger Holm
10 ³⁰	2. a	Dansk	Inge Andersen
10 ³⁰	4. b	Regning	Kolind
10 ³⁰	5 a	Regning	Nielsen
10 ³⁰	6 b	Regning	Henning Pedersen

Tirsdag d. 11. juni:

Tid	Klasse	Fag	Lærer
8	1. b	Regning	Henning Pedersen
8	2. a	Regning	Inge Andersen
8	4. a	Dansk	Hald Andersen
8	5. a	Dansk	Poulsen
8	6. b	Engelsk	Brag
10 ³⁰	1. a	Sang/religion	Olldag
10 ³⁰	2. b	Regning	Hald Andersen
10 ³⁰	3.	Dansk	Gudmundsen
10 ³⁰	4. b	Biologi	Inger Holm
10 ³⁰	5 b	Regning	Munksgaard
10 ³⁰	6. a	Engelsk	Gunnar Pedersen

Onsdag d. 12. juni:

Tid	Klasse	Fag	Lærer
8	1. a	Dansk	Olldag
8	2. b	Religion	Kastrup Knudsen
8	3.	Regning	Hald Andersen
8	4. b	Dansk	Inger Holm
8	5. b	Dansk	Sonnichsen
8	6. a	Regning	Ivar Petersen
10 ³⁰	1. b	Dansk	Ivar Petersen
10 ³⁰	4. a	Geografi	Hald Andersen
10 ³⁰	5. a	Sang	Inger Holm
10 ³⁰	6. b	Dansk	Else Lind

Skolens elevtal er ved skoleårets afslutning 338, heraf 31 fra Sønderho kommune. 76 elever modtager undervisning i realafdelingen.

Tirsdag d. 11. juni kl. 9-12, 16-17 og 19-20: Udstilling af elevarbejder i gymnastiksalen.

Aflevering af de skolebøger, der ikke skal bruges i næste skoleår, finder sted torsdag d. 20. juni kl. 9 for 7. kl. — 3 real og kl. 10 for de øvrige klasser.

Omslagene må være fjernede, og bøgerne skal være omhyggeligt rensede for eventuelle blyantsmærker.

Fredag d. 21. juni kl. 20 er der afslutning i Håndværkerforeningens sal. Elevernes forældre og andre interesserede er velkomne.

Det nye skoleår begynder mandag d. 12. august kl. 8. De elever, der påbegynder undervisningen i de to 1. klasser, møder dog først kl. 10.

Forældre og pårørende indbydes til at overvære undervisningen på forældredagene og til at bese udstillingen.

Nordby, den 20. maj 1968

*H. Rask Thomsen
skoleinspektør.*